

Advies

Rolnummer: LPL.084

DE BEDRIJFSCOMMISSIEKAMER VOOR LAGERE
PUBLIEKRECHTELIJKE LICHAMEN, ADVISERENDE NAAR
AANLEIDING VAN EEN VERZOEK OM BEMIDDELING EN ADVIES
INZAKE EEN GESCHIL TUSSEN:

De ondernemingsraad van het Hoogheemraadschap van Delfland, enerzijds
en

De Algemeen Directeur (bestuurder) van het Hoogheemraadschap van Delfland,
anderzijds.

Behandeling van het geschil

Bij brief van 5 november 2003 heeft de ondernemingsraad het geschil ter
bemiddeling c.q. advisering als bedoeld in artikel 36, derde lid, van de WOR
voorgelegd aan de Bedrijfscommissie voor de Overheid.

Dit geschil is door de Bedrijfscommissie ter behandeling doorverwezen naar de
Bedrijfscommissiekamer voor Lagere Publiekrechtelijke Lichamen (hierna: de
Kamer).

De ondernemingsraad heeft bij schrijven d.d. 17 december 2003, zijn visie
gegeven betreffende het geschil.

De Kamer heeft partijen in de gelegenheid gesteld om op dinsdag 9 januari 2004
tijdens een zitting van de Kleine Commissie – welke de Kamer uit haar midden
heeft samengesteld voor de uitvoering van het mondelinge gedeelte van de
bemiddelingsprocedure – hun standpunten toe te lichten.

De bestuurder, de heer F.P. Spaak, is ter zitting in persoon verschenen, tezamen
met de heer E.P.M. v.d. Baak.

Namens de ondernemingsraad zijn verschenen, H. Roodenburg, R. de Jager en J.
den Hartog, bijgestaan door mevrouw M. van Leeuwen van het
Advokatenkollektief geassisteerd door mevrouw J. van Doorn.
Desgevraagd hebben partijen aangegeven wel te kunnen instemmen met een
verlenging van de 2-maanden-termijn waarbinnen de Kamer het advies behoort uit
te brengen.

Voorts heeft de bestuurder inmiddels laten weten het advies niet als bindend te beschouwen. Aangezien één van de partijen het advies niet als bindend wil beschouwen, zal het advies ook voor de ondernemingsraad geen bindend karakter hebben.

Omvang van het geschil

Ter beoordeling wordt voorgelegd de beantwoording van de vraag of het Hoogheemraadschap van Delfland op basis van de Sectorale Arbeidsvoorwaardenregeling Waterschapspersoneel (hierna SAW) verplicht is extragebonden wachtdiensten in te stellen en, zo ja, welke vergoeding daaraan moet worden gekoppeld.

Standpunt van de ondernemingsraad

De ondernemingsraad heeft naar voren gebracht dat onder 4.3, artikel 4.3.1, van de SAW, de extra gebonden wachtdienst is geregeld. Deze wachtdienst houdt in, dat de ambtenaar verplicht is zich in of nabij zijn woning op te houden, dan wel op een andere door het hoofd van de dienst toegelaten plaats.

In dit kader heeft de ondernemingsraad op 4 april 2003 de bestuurder meegedeeld, dat een inventarisatie van de rechtspositie van het Hoogheemraadschap van Delfland heeft geleid tot de constatering, dat in afwijking van de SAW binnen het Hoogheemraadschap van Delfland geen regeling is getroffen voor de extragebonden wachtdiensten. Doordat geen uitvoering wordt gegeven aan deze SAW-regeling lopen de betrokken medewerkers sinds 1997 inkomsten mis. De ondernemingsraad merkt op, dat in de periode tussen 28 april 2003 en 28 oktober 2003 veelvuldig overleg is gevoerd met de bestuurder om te komen tot de invoering van extragebonden wachtdienst met de daaraan gebonden vergoeding. Nadat de bestuurder in eerste instantie bereid was op korte termijn een procedurevoorstel te doen over de gebonden en niet gebonden wachtdiensten, heeft de bestuurder op 9 juli 2003 toegezegd bureau Personeel en Organisatie een voorstel te laten doen over de extragebonden wachtdiensten. In de overlegvergadering van 28 augustus 2003 is de bestuurder teruggekomen op zijn toezegging, aangezien er binnen de directie geen overeenstemming is bereikt over de extragebonden wachtdiensten. Alhoewel de bestuurder in deze overlegvergadering toezegt binnen de directie tot een eensluidend besluit te komen, blijkt tijdens het informele overleg van 25 september 2003 dat de bestuurder hierin niet is geslaagd en de directie heeft dan ook besloten geen extragebonden wachtdiensten in te stellen. De ondernemingsraad heeft de bestuurder in dit kader voorgesteld de Bedrijfscommissie om een bindend advies te vragen. De bestuurder heeft -na overleg met de portefeuillehouder- meegedeeld, dat er geen extragebonden wachtdiensten bestaan en dat hij tevens niet instemt met een bindend advies van de Bedrijfscommissie.

Naar aanleiding van deze mededeling van de bestuurder verzoekt de ondernemingsraad de Bedrijfscommissie om een oordeel dan wel bemiddeling met betrekking tot de ontstane situatie over het verrichten van extragebonden wachtdiensten en de daaraan gekoppelde toelage.

Standpunt van de bestuurder

De bestuurder heeft in eerste reactie op het verzoek van de ondernemingsraad opgemerkt, dat binnen het Hoogheemraadschap van Delfland geen extra gebonden wachtdiensten zullen worden ingesteld, nu hierover binnen de directie geen overeenstemming bestaat. Daarnaast merkt de bestuurder in zijn verweerschrift op, dat medewerkers die wachtdienst hebben wel binnen een redelijke tijd moeten kunnen reageren, maar dat zij de wachtdiensttijd waarin zij niet worden opgeroepen vrij kunnen besteden en er derhalve geen sprake is van extragebondenheid. De bestuurder is van mening, dat dit overeenkomt met hetgeen is opgenomen in artikel 4.3.1 van de SAW. Voorts merkt de bestuurder op, dat uit navraag bij andere waterschappen is gebleken, dat aan de (extra) gebonden wachtdienst op uiteenlopende wijze invulling wordt gegeven. Daarnaast is in de lopende CAO afgesproken, dat een onderzoek zal worden verricht naar de wachtdiensten. In dit onderzoek wordt in ieder geval meegenomen hoe de wachtdienst wordt toegepast en gebruikt binnen de waterschappen. De eventuele conclusies worden meegenomen in de onderhandelingen voor de CAO die op 1 juni 2004 in werking moet treden.

Nu de toepassing van de wachtdienst wordt meegenomen in de CAO-besprekingen en derhalve breed zal worden besproken, ligt het in de rede, dat het Hoogheemraadschap van Delfland de bevindingen en aanbevelingen van de bewuste commissie afwacht. Voorts wenst de bestuurder de CAO-onderhandelingen op dit punt af te wachten. Samenvattend acht de bestuurder het onredelijk, indien het Hoogheemraadschap van Delfland zich prematuur en individueel, afgescheiden van andere Waterschappen, moet buigen over de wachtdienst, terwijl dit inmiddels op het niveau van de CAO-besprekingen is neergelegd.

Ter zitting verkregen inlichtingen

De Kleine Commissie heeft ter zitting vastgesteld, dat er geen ruimte is voor het bereiken van een minnelijke schikking.

Het is de Kamer tijdens de bijeenkomst van 13 januari 2004 gebleken, dat zij en de ondernemingsraad niet over alle relevante stukken beschikken. De zitting is dan ook aangehouden. De Kamer heeft partijen meegegeven in de periode tussen de twee zittingen in overleg te treden en te bezien of een oplossing voor het geschil kan worden gevonden. Nadat de bestuurder partijen de beschikking had gegeven over de ontbrekende stukken is de zitting per 9 maart 2004 hervat. In deze zitting is samengevat het volgende naar voren gekomen.

De advocate van de ondernemingsraad merkt op, dat voorafgaand aan de eerste zitting geen sprake was van overleg tussen de ondernemingsraad en de bestuurder. Inmiddels is na de eerste bijeenkomst overleg geweest en heeft ook de ondernemingsraad zich afgevraagd op welke wijze de Bedrijfscommissie nog een rol zou kunnen spelen. Alhoewel de ondernemingsraad van mening is, dat de formele mogelijkheden bij de Bedrijfscommissie nu beperkt zijn, hoopt hij dat de ondernemingsraad gebruik kan maken van de bij de Bedrijfscommissie aanwezige expertise om vast te kunnen stellen of een wachtdienst (extra) gebonden is.

De bestuurder merkt vervolgens op, dat altijd de bereidheid heeft bestaan om te overleggen. In reactie op de pleitnotitie merkt hij op, dat de laatste schriftelijke

notitie over reactietijden (uit 1988) is achterhaald door de techniek. Medewerkers zijn tegenwoordig in het bezit van gsm-telefoons en laptops, waarmee vanuit huis bepaalde werkzaamheden kunnen worden verricht. De feitelijke situatie is nu dan ook anders dan in 1988. De bestuurder bevestigt, dat een inventarisatie van mondelinge afspraken heeft plaatsgevonden. Hieruit is gebleken, dat de aanrijtijd van 20 minuten naar 40 minuten is gestegen. De bestuurder is van mening, dat de aanrijtijd bepalend is voor de extragebondenheid van de wachtdienst, aangezien dit medewerkers bindt aan de plaats waar men zich kan bevinden. Voor een aantal sluiswachters is gebleken, dat de bewegingsvrijheid wordt beperkt door een maximale reistijd van 12 minuten. De bestuurder merkt op, dat voor deze medewerkers sprake is van extragebondenheid. Voor de overige medewerkers geldt dat zij in een straal van 40 minuten rond het huis (indien het incident vandaar uit is op te lossen) dan wel in een straal van 40 minuten rond de installatie moeten zijn. De bestuurder is van mening, dat in die situaties geen sprake kan zijn van extragebondenheid. De bestuurder merkt in dit kader op, dat zelfs zou kunnen worden gezien of de straal van 40 minuten niet kan worden verruimd. Namens de ondernemingsraad wordt naar voren gebracht, dat ondanks het feit dat een deel van de werkzaamheden via de laptop kan worden uitgevoerd, dit ertoe kan leiden, dat de medewerkers niet van huis kunnen en thuis blijven om in de situatie dat zich een incident voordoet direct te kunnen handelen.

De voorzitter merkt op, dat hem uit de CAO is gebleken, dat er sprake is van een extragebonden wachtdienst indien de ambtenaar verplicht is zich in of nabij de woning op te houden, dan wel op een andere door het hoofd van dienst opgedragen plaats.

Van commissiezijde wordt opgemerkt dat naar aanleiding van de het verzoek zoals dit op 9 januari 2004 is behandeld door partijen overleg is gevoerd. In dit kader wordt van commissiezijde gevraagd welke rol de ondernemingsraad op basis van de WOR nog ziet voor zichzelf. Daarnaast zou de Bedrijfscommissie van de ondernemingsraad willen vernemen welke formele rol de Bedrijfscommissie in de ogen van de ondernemingsraad nog zou kunnen spelen.

Namens de ondernemingsraad wordt geantwoord, dat de Bedrijfscommissie de ruimte heeft om te adviseren en te bemiddelen. Het overleg dat op voortstel van de Bedrijfscommissie heeft plaatsgevonden is door de ondernemingsraad zeer waardevol bevonden en spreekster hoopt dan ook, dat de Bedrijfscommissie met haar expertise partijen op weg kan helpen met de inhoud en kan aangeven wanneer sprake is van extragebonden wachtdiensten en wanneer niet. Daarnaast is de ondernemingsraad van mening, dat nu aan de in de WOR gestelde eisen is voldaan geen procedure zal worden gestart bij de kantonrechter.

Relevante bepalingen uit de WOR:

Artikel 23, eerste lid

De ondernemer en de ondernemingsraad komen met elkaar bijeen binnen twee weken nadat hetzij de ondernemingsraad, hetzij de ondernemer daarom onder opgave van redenen heeft verzocht.

Artikel 23, tweede lid

In de in het eerste lid bedoelde overlegvergaderingen worden de aangelegenheden, de onderneming betreffende, aan de orde gesteld, ten aanzien waarvan hetzij de ondernemer, hetzij de ondernemingsraad overleg wenselijk acht of waarover ingevolge het bij of krachtens deze wet bepaalde overleg tussen de ondernemer en de ondernemingsraad moet plaatsvinden. De ondernemingsraad is bevoegd omtrent de bedoelde aangelegenheden voorstellen te doen en standpunten kenbaar te maken. Onder de aangelegenheden, de onderneming betreffende, is niet begrepen het beleid ten aanzien van, alsmede de uitvoering van een bij of krachtens een wettelijk voorschrift aan de ondernemer opgedragen publiekrechtelijke taak, behoudens voor zover deze uitvoering de werkzaamheden van de in de onderneming werkzame personen betreft.

Artikel 23, derde lid (...)

Artikel 23, vierde lid (...)

Artikel 23, vijfde lid (...),

Artikel 23, zesde lid (...)

Artikel 28, eerste lid

De ondernemingsraad bevordert zoveel als in zijn vermogen ligt de naleving van de voor de onderneming geldende voorschriften op het gebied van de arbeidsvoorwaarden, alsmede van de voorschriften op het gebied van de arbeidsomstandigheden en arbeids- en rusttijden van de in de onderneming werkzame personen.

Overwegingen van de Kamer bij haar advies

Met betrekking tot het door partijen naar voren gebrachte en het ter zitting besprokene, overweegt de Kamer het volgende.

De Kamer heeft uit de brief van de ondernemingsraad van 4 april 2003 opgemaakt dat de discussie binnen het Hoogheemraadschap van Delfland over de extra gebonden wachtdiensten is opgestart door de ondernemingsraad. De ondernemingsraad was -en is- van mening, dat geen juiste invulling wordt gegeven aan de SAW bepaling over de extragebonden wachtdiensten. Om te komen tot een juiste toepassing van deze arbeidsvoorwaardelijke bepaling heeft hij de bestuurder willen stimuleren deze regeling juist toe te passen (art. 28, eerste lid, WOR) In dit kader heeft de ondernemingsraad het initiatief (art. 23, derde lid, WOR) genomen om in overleg te treden met onder meer de bestuurder en vertegenwoordigers van werknemersorganisaties.

De Kamer is van oordeel, dat aan de vereisten die artikel 23, derde lid, WOR stelt aan de initiatiefprocedure, is voldaan. In dit kader merkt de Kamer op, dat in meerdere overlegvergaderingen is gesproken over de extra gebonden wachtdiensten. Voorts heeft de bestuurder binnen de directie overleg gevoerd over

het al dan niet invoeren van de extra gebonden wachtdiensten.. De Kamer heeft evenwel geconstateerd, dat de bestuurder het op 28 oktober 2003 genomen besluit om niet over te gaan tot invoering van extragebonden wachtdiensten ongemotiveerd aan de ondernemingsraad heeft medegedeeld. Partijen hebben na de zitting van 9 januari 2004 gehoor gegeven aan het advies van de Kamer. Er heeft meerdere malen open reëel overleg plaatsgevonden. Dit overleg heeft ertoe geleid, dat partijen op enkele punten resultaat hebben bereikt. De voorliggende vraag of de bestuurder voldoende serieus is omgegaan met het initiatief van de ondernemingsraad is hiermee dan ook beantwoord. De Kamer is dan ook van mening, dat nu aan de in artikel 23, derde lid, WOR gestelde eisen is voldaan, geen sprake meer is van geschil op basis van voornoemd artikel, dan wel op basis van enig ander artikel van de WOR.

Aangezien het tussen partijen gevoerde overleg op enkele punten heeft geleid tot resultaat, heeft de ondernemingsraad ter zitting van 9 maart 2004 zijn verzoek aan de Kamer aangepast. De ondernemingsraad heeft bij die zitting de Kamer verzocht richting te geven aan het verdere overleg tussen partijen. In dit kader merkt de Kamer het volgende op.

De Kamer is van mening, dat de tekst van de CAO-bepaling aangaande extragebondenheid “wachtdienst, waarbij de ambtenaar verplicht is zich in of nabij zijn woning op te houden, dan wel op een andere door het hoofd van de dienst toegelaten plaats” een geografische gebondenheid met zich brengt. Bepalend voor de vraag of een wachtdienst al dan niet geografische gebondenheid met zich brengt is of de huidige techniek (gsm-telefoons en laptops) toereikend is om eventuele calamiteiten het hoofd te kunnen bieden. Indien met de huidige techniek calamiteiten kunnen worden voorkomen of opgelost, is er in de ogen van de Kamer geen sprake van extragebondenheid. In dergelijke gevallen zal sprake zijn van een wachtdienst, waarbij de reactie- en aanrijtijd bepalend zijn voor de vraag welke ruimte een medewerker heeft om zich tijdens een wachtdienst vrij te bewegen.

De Kamer is voorts van mening, dat zij niet competent is en eveneens over onvoldoende specialistische kennis beschikt om partijen te adviseren over de technische invulling van de extragebonden wachtdiensten.

In dit kader adviseert de Kamer partijen dan ook om gezamenlijk een deskundige te benaderen, die partijen kan adviseren hoe de bepaling betreffende de extragebondenheid, zoals weergegeven in de CAO Waterschappen, technisch het best kan worden ingevuld.

Advies

De Bedrijfscommissiekamer voor Lagere Publiekrechtelijke Lichamen adviseert partijen om in gezamenlijk overleg, eventueel bijgestaan door een deskundige op het gebied van de werkzaamheden van Waterschappen, de technische invulling van (extra)gebonden wachtdiensten vast te stellen.

Den Haag, d.d. 8 april 2004

De Bedrijfscommissiekamer voor Lagere Publiekrechtelijke Lichamen,

Bedrijfscommissiekamer voor
Lagere Publiekrechtelijke Lichamen, LPL.084

namens deze,

G.J.J.J. Heetman
Voorzitter

mr. M.P. Hofkes
Secretaris

Wanneer partijen ook na dit advies niet tot overeenstemming komen, kunnen zij het geschil, onder overlegging van dit advies, binnen dertig dagen na verzending daarvan, bij gemotiveerd schrijven voorleggen aan de Rechtbank, sector Kanton, (artikel 36, vierde lid, van de WOR).